

DISSE^RTAT^IO INAUGURALIS MEDICA
SISTENS
EXPERIMENTA
CIRCA SANGUINEM
QUAM
GRATIOSÆ FACULTATIS MEDICÆ
CONSENSU
IN ALMA UNIVERSITATE ARGENTORATENSI
PRO LICENTIA
GRADUM DOCTORIS MEDICINÆ
OBTINENDI
DIE XXX. SEPTEMBRIS A. MDCCLXXXVIII.
PUBLICÉ DEFENDET
JOHANNES HENRICUS LUDOV.
LEONHARDUS BADER
HASSO - DARMSTADTIENSIS.

H. L. Q. C.

ARGENTORATI,

Typis JOH. HENRICI HEITZ, Univers. Typogr.

Digitized by the Internet Archive
in 2016

<https://archive.org/details/b22481035>

SERENISSIMO

PRINCIPI HEREDITARIO

A C

DOMINO DOMINO

LUDOVICO

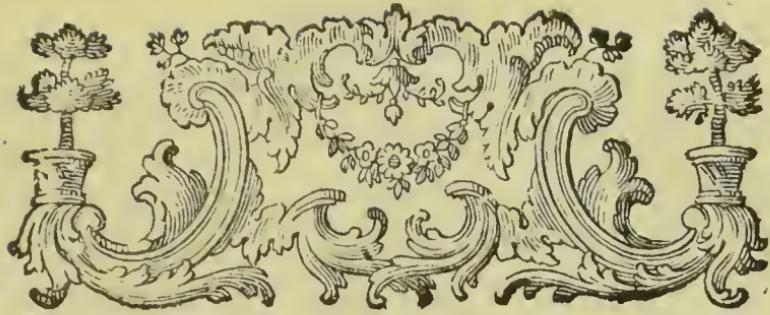
LANDGRAVIO HASSIÆ , PRINCIPI HERSFEL-
DIÆ , COMITI CATIMELIBOCI , DECIÆ ,
ZIEGENHAINÆ , NIDDÆ , HANOVIAE ,
SCHAUMBURGI , ISENBURGI , BUDINGÆ ,
RELIQ. CÆSAREI RUSSICI , S. ANDREÆ ,
ET REGII BORUSSICI AQUILÆ NIGRÆ
ORDINIS EQUITI , AUGUSTISSIMÆ
RUSSIARUM IMPERATRICIS LEGATO

ETC. ETC.

HASCE STUDIORUM PRIMITIAS SUORUM
SACRATAS ESSE VULT

S E R V U S S U B J E C T I S S I M U S

JOH. HENR. LUDOV. LEONH. BADER.

EXPERIMENTA CIRCA SANGUINEM.

I.

Experimentorum circa sanguinem tanta diversitas est, quanta in ullo alio experimentorum genere unquam observata Nec minor inter diversos auctores, celeberrimos quoque, dissensus, quos vel illis in casibus in diversissimas partes abire videoas, ubi unico experimento, atque evidentissimo oculorum testimonio litem omnem dirimi posse videbatnr. Nec mirum; cum diversorum hominum sanguis diversissimus quoque sit; & quodcunque in ætate nostra, temperamenti, morbis denique quibus affligimur, discriminis est, id a sanguinis præcipue reliquorumque humorum diversitate dependeat. Itaque in hoc Physiologiæ capite, si sane unquam, a generalibus regulis abstinebimus. Recensemus nos ea, quæ vidimus, de effectibus potius quam de caussa solliciti, atque nulli sectæ addicti.

II.

Sanguinis calentis gravitatem specificam diversam esse, neque constantibus regulis adstringi, repererunt

A

autores, & nostris experimentis confirmatum est. Posita aquæ gravitate specifica 1000, illam sanguinis invenerunt; 1053 JURINUS a); 1045 SCHWENKE b); 1040-1056 MUSSCHENBROEK c); 1050 FRID. HOFFMANN d); 1077 SILBERLING e). Nos majorem vulgo quam hi viri, diversissimam tamen observavimus, ut inter 1050 & 1175 longe satis a se dissitos limites intercederet. Simul levior in junioribus nobis visus est sanguis, gravior in ætate proiectis f). Levior itidem in obesis corporibus, gravior in macilentis. Sed nec hæ regulæ ab omni exceptione liberæ sunt. Iterum gravior in illis qui inflammatoria febre laborant, levior g) simulac in putredinem proclivis dissolvitur. Spes inde nobis facta est, posse forsan ex gravitate sanguinis specifica prædicti, an inflammatoria hucusque febris in putridam degeneratura sit.

III.

Sanguis e vena recens emissus, fumum quendam a se dimittit, donec refrixerit, non tactu solum, sed & hiberno potissimum tempore oculis percipiendum.

a) <i>Philos. Transact.</i> n. 361.
diff. VIII. p. 103.	son testimonium <i>Anim. Oeconomy</i> Tom. II. pag. 430. ipsi etiam HALLERO improbabile videtur,
b) <i>Hæmatolog.</i> p. 123.	de <i>Part. corp. hum.</i> Tom. III.
c) <i>Instit. phys.</i> p. 364.	pag. 314.
d) <i>Med. System.</i> Tom. I. p. 92.	g) De fero certam rem esse,
ex aliorum testimoniis collegit
e) <i>De Humorum corp. hum.</i>
<i>grav. specif.</i> Argent. 1749.	HALLER lib. cit. III. p. 314.
f) <i>Contrarium BRYAN ROBIN-</i>	

Eundem fere esse facile credas, qui & aquosam illam perspirationis Sanctorianæ, & exhalationis pulmonalis materiem efficit *h*). Subsalsus in illo sapor est, odor foetidus, paululum urinosus, acrior uterque in morbis. Halitus ille ubi secessit, aliqua sui parte omnis massa sanguinis levior fit; vidimus nos, sex sanguinis uncias duas fere ponderis sui drachmas perdidisse, ubi refixerant *i*).

IV.

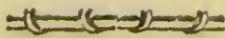
Frigescens tunc sanguis fluorem suum sensim amittit, atque in spissamentum tandem cogitur tremulum, ea potissimum superficie, qua aëri contiguus est, æqualiter rubrum. Credas id neque quiete, neque calore, sed aëris atmosphærici potissimum accessu fieri, idque primus experimento in vivo cane instituto probabile reddidit HEWSON. Etenim ligata primum duobus in locis vena canis jugulari, atquæ deinde aperta, post quietem aliquot jam horarum fluidus sanguis emittitur, summo etiam in frigoris gradu. Repetiit idem experimentum Cl. HEWSONI editor, THIENSIUS VAN DE WYNPERSEE *h*). Cæterum atmosphæricum aërem esse

h) ALBIN. de *Nat. hom.* §. 197.
GAUB. *Instit. Path. med.* §. 335.
HALLERUS *Element. physiolog.*
Tom. II. Lib. V. Sect. II. §. 4.
KRAUSE *Dissert. de Crusta inflamm.* Prag. 1773. p. 4.

i) De unciis sex drachm. IV.

SCHWENKE *Hæmatolog.* p. 88.
Sextam ponderis partem CAR. v.
BERGEN *Hæmatoscop.* pag. 8.
Longe minorem posuit verior
SCHREIBERUS, centesimam sci-
licet, *Almegeft.* p. 156.

k) HEWSON *l. c.* p. 21. not. i. *h*.

oportet; nam phlogisticato aëre impediri coagulationem, & atrum quidem, sed fluidum tamen sanguinem ex vena jugulari vivi canis emitti, observavit HAMILTON *l*). Ab eodem denique aëre vulgare illud adhuc phænomenon oritur, quo superficies sanguinis aëri obversa lâte rubra deprehenditur, dum opposita atro suo colore conspicua fit.

V.

Tandem ubi penitus refrixit sanguis, atque omnis in tremulam gelatinam mutatus est, undique tunc tenuis humor exsudat, qui sensim auctior placentam tandem circumfluit, inque modum insulæ natare facit. Inde notissimus ille sanguinis secessus in diversas matieres, serum & crassamentum. Impeditur secessus ille frigore nimio, quod si infra 32 gradus Fahrenheitianos substiterit, ne feri gutta quidem separabitur a cruento *m*). Evenit idem, SCHWENKIO iterum auctore *n*), si calor sit nimius, qui si 96 gradus excedit, non solum non secedit serum a cruento coagulato, sed & sanguis totus fluidus manet. Acidis liquoribus affusis idem accidere, multis in experimentis nos vidimus, qui si valde concentrati sint, sanguis totus cogitur; si mitiores, totus fluiditatem conservat.

VI.

Crassamentum fero innatat, a contactu pelvis un-

l) Dissert. de *Sanguinis nat.*
p. 25.

m) SCHWENKE *Hæmat.* p. 90.
n) Idem *l. c.*

dique semotum o); atque si conico vitro sanguinem effuderis, evidentissime videre est, supremo loco placentam esse, atque infra eandem serum quiescere. Itaque vix nos intelligere autores illos facile fatemur, qui cruorem (quo crassamentum sane sanguinis indigitare voluerunt) sero graviorem esse unanimes fere scripserunt, & quorum amplum satis indicem recenset HALLERUS p). Proportio inter serum & crassamentum longe diversissima est cum in aliis, tum in nostris etiam experimentis q). In quibus omnibus licet proportio ista semper sollicite nobis observata fuerit, attamen hic præterire eandem liceat; quibus compertum est, adeo insigne serum inter & crassamentum discrimen non esse, ut vulgo creditur; atque longe maximam crassamenti partem ex sero parari.

VII.

De fibrofa feri parte plurimum disputatum est. Experimenta protulit Cl. KRONAUER r), quibus evinci dixit, veras inesse sero fibras, albas, graciles, admodum parvas, longam post conquassationem conspicuas. Reperit præterea fibras MALPIGHIIUS s); particulas ramosas adesse testatur SENAC t); horumque virorum assertum confirmat KRAUSE u), eaque filaments veram

o) GAUB. *Inst. Path.* §. 337. Argent. 1762. pag. 16.

p) HALLER *Elem. phys.* T. II. Lib. V. Sect. II. §. 5. s) *Op. posthum.* p. 45.

q) Idem l. c. §. 8.

t) *Traité du cœur* T. II. p. 104.

r) *De Natura & comp. sang.* pag. 11.

u) *De Nat. crustæ inflamm.*

lympham coagulabilem esse, non modo afferere non veritus, sed & explicatione demonstrasse sibi visus est. In eandem partem nutare videtur PETRUS MOSCATI v); ubi cordis & majorum vasorum polypos a fibrofa serि parte derivat w). Inter adversarios primum se se offert illustris DE HAAEN x), qui cum ultra trihorium serofam sanguinis partem modo ramulo olivae conquassari, modo in lagena agitari curasset, mucosi inde aliquid, fibrosi nihil eduxit. Atque huic & nos profecto adstipulamur, qui in tanto experimentorum numero, quicquid in sanguine fibrosi est, a sero abesse, atque cellulofae crassamenti substantiae impendi observavimus. Fallimur ne? an viri illi pinguedinosos illos floccos pro lympha acceperunt, in sero sanguinis magna quantitate reperiundos, ast a fibrofa sanguinis parte toto cœlo diversos.

VIII.

Observavimus sollicite diversas, quæ sero recenti ab aliis adfusis accidunt, mutationes. Vidimus id neque cum acidis, neque cum alcalinis effervescente y): a mitioribus acidis, ab alcalinis liquoribus non causticis, ab alcohole denique vix mutari z); coagulari

v) *Verf. über das Blut* p. 21. ric. 1745. hebd. 52.

w) Assentitur tandem LEVE-
LING de *Crusta inflamm.* p. 21.

x) *Rat. med. Pars I.* p. 69.

y) GMELIN *Commerc. lit. No-*

z) Contraria nostris experi-
menta fecit Cl. BUCQUET - - -

Coagulari spiritus vini ope par-
tem aliquam serি, factumque coa-

autem a meracis acoribus, atque ab alcalinis causticis a). Addita calce viva, odor urinosus surrexit. Id cum alcali volatilis, in fero delitescentis suspicionem moveret, quod PETRI MOSCATI experimentum est, accuratius adhuc in idem inquisivimus. Admovimus acidum nitri fumans, atque revera non rutilos illos vapores, acido huic proprios, sed albos ascendere vidimus, unde ad nitrum flammans, nostro experimento productum, facilis erat conclusio. Attudimus seri nostri guttas aliquot Wattiano liquori ejusque colorem in viridem mutari evidenter observavimus. Hæc, dum recens adhuc serum esset e venâ emissum; evidentiora longe alcali volatilis signa dedit, dum putrefascere cœpisset.

IX.

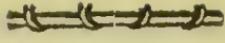
De alcali fixi, fossilis in primis, atque liberi in fero sanguinis præsentia insignis adhuc inter chemicos lis est. Aedesse quidem facile credas, sed ita ut acido gulum iterum in aqua dissolvi. Contra assentientem nobis habemus HAENIUM *Rat. med. T. I.*

a) Coagulari vidimus partem serosam, quotiescumque acidi cuiusdam concentrati quantitatem non nimis magnam assundemus; atque simulac certum hic modum exalserit, iterum in eo dissolvi. Acidorum vegetabilium, concentratorum licet, major co-

pia requiritur, quam si eorum in locum usus fueris mineralibus. Alcalinos liquores quod attinet, serum illorum ope cogere licet, si mitiores fuerint; si valde concentrati sint, cogunt quidem, ita tamen ut avide arrepto ex atmosphæria humore, coagulum denuo deliquescat, & æque quam antea fluidum sit.

marino junctum sal commune efficiat, quod ex serosa sanguinis parte a longo jam retro tempore obtinuerunt chemici, ubi vehementiore igne eandem torsifcent. Sed & liberum alcali marinum, nulli acido junctum, esse in sero, id quidem experimentis demonstrare conati sunt duo magni nominis chemici, ROUELLE & BUCQUET. Si Cl. ROUELLE audias, non syrups modo violarum viridi colore tingitur, si serosæ partis affuderis aliquid, verum etiam, facta seri sanguinis in balneo maris destillatione, quod reliquum est, siccum, fragile, quandam ichthyocollæ speciem refert, unde processu temporis, pluribusque mensibus elapsis, verum alcali fossile emergit, cuius crystalli sub efflorescentiæ salinæ forma omnem seri siccata superficiem obtegunt, atque aperto vase deliquium patiuntur. Addidit aliud experimentum, in sero recente institutum. Affudit sero sanguinis acidi vitriolici aliquid, plurima aqua dilutum; addidit cretæ tantum, quantum ad tollendum acorem sufficeret, atque veras inde Salis Glauberi crystallos obtinuit. Alio in experimento in locum acidi vitriolici aceto distillato usus est, atque eadem ratione solutio per filtrum trajecta & mitiore calore siccata, mediæ naturæ salem largita est, qualis ex unione acetii atque alcali mineralis oriri debet. Ex his experimentis concludit Cl. ROUELLE, inesse sero alcali minerale, nulli licet acido junctum.

X.

ROUELLIANIS experimentis eundem in finem sua addidit Cl. BUCQUET. Acidis quibuscumque affusis, factaque evaporatione, ea ipsa salia media obtinuit, quæ aliunde ex acidorum illorum cum alcali minerali unione produci novimus. Liquorem superstitem, vehementiore igne destillatum, novum alcali minerale largiri, nulli acido junctum dicit; serofæ partis cineres denique non sal commune modo, sed & præterea alcali minerale liberum, continere, repetitis lotionibus separandum. Clarorum virorum causam tuetur quoque Cel. MACQUER, experimentis eorundem persuasus *b)*, atque salis alcalini liberi in serosa sanguinis parte præsentiam inter illas chemiæ veritates recepit, quæ ulteriori demonstratione vix indigeant.

XI.

Nos vero, propriis eisque sat numerosis experimentis edocti, celeberrimorum virorum auctoritate non movemur. Acidis liquoribus, sive metallorum in eisdem solutionibus, modo verum alcali minerale, modo idem acido cuidam junctum, ad fundum dejici, vidimus quidem; verum & id simul vidimus, nunquam id factum esse, quin liquor superstes evidentissima aciditatis præberet vestigia, syrupum violarum rubro colore tingeret, cum alcalinis effervesceret, &

b) Dic̄t. de Chymie Tom. III. p. 345. sqq. art. Sang.

facta evaporatione illa exhiberent mediæ naturæ salia , quos ab acido muriatico , alcalinæ cuidam basi juncto , expectare oportuit. Itaque quocunque in fero alcali marini est , id acido marino antea unitum sal communis effecisse , & ab eo , acidorum ope divulsum prodiiisse demum , affirmare nulli dubitamus. Quodsi syrupus violarum a fero sanguinis viridi colore tingi visus est , id ab alcali volatili provenire potuit , quod & spiritu nitri , & viva calce admota longe evidentius detegitur. Si tandem in seri cineribus & sal communis & alcali minerale inventa sunt , id ideo potius factum est , quod aliqua salis communis pars sub ista destillatione resoluta fuit , acido marino quod continebat in auras abaecto : nisi forte vehementissima ignis actione idem alcali minerale demum *productum* sit , quæ notissima illa conjectura est beati JACOBI REINBOLDI SPIELMANNI.

XII.

Serum sibi relictum , dum putrescere incipit , duplex sedimentum sponte deponit ; & ex eo post Cel. PRINGLE c) materiei purulentæ originem & genesis in deduxit , & luculentis experimentis explicavit Cl. GABER d). Horum alterum primis jam digestionis diebus absque ulla seri perturbatione fecedit , albidum , fundo vasis adhærens , similisque membranæ teneræ , quæ

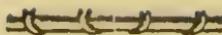
c) *Traité sur les substances septiques & antisept.* Exp. XLV. p. 278. d) *Exper. de Putref. hum. an.* *Misc. Taurin.* Tom. II. p. 80.

in hydropicis fit, & viscera tegit. Alterum tardius, & perturbato demum sero deponitur, subcinerei primum, deinde albi coloris, & procedente tempore majorem densitatem & opacitatem acquirit. Viridescere tunc aquam quæ sedimento supernatat, præter Cl. PRINGLE nemo observavit, nisi forte viridem illam materiem PETRI MOSCATI e) huc referre velis, quam is ex sanguine eductam, pro vero ejusdem colorante principio venditare non veritus est. Nobis vero de viridi aquæ supernatantis colore adhuc dubitasse liceat, qui ulterioribus GABERI experimentis edocemur, viridescere quidem aquam, si ex morbo hominis vena educta, adeoque colore aliquo vel bilis, vel alterius humoris infecta sit; id vero non observari, ubi serum sanum, oleo tectum, aut hermetice clausum digeritur. Sedimentum illud album est, in aqua dissolvitur, frigore non cogitur, atque pinguedinis ad instar flammarum alit, dum comburitur. Nos vero nostris in experimentis floccos illos pluries vidimus, modo ad superficiem emergentes, modo ad fundum dejectos; atque vidimus, pinguedinem esse, in sero nunquam non obviam, atque acidi nitri fumantis ope longe facilius inde educendam. Sali tamen alicui junctum fuisse sedimentum necesse est, si modo verum sit, quod Cl. GABER affirmat, id in aqua dissolutum fuisse.

XIII.

Serum majori copia in phialam collectum, & ma-

e) Versuche über das Blut. pag. 44.

ioribus caloris gradibus successive expositum, a plurimis punctis filamenta versus medium phialæ distincta exporrigit, & in unam uniformem massam concrescit, albumini ovorum utcunque similem. Id factum esse vidimus calore 140 Fahrenheitiani thermometri: factum vero demum esse gradibus 155, cum idem serum aqua adhuc mistum fuisset. Idem tamen serum in morbis sæpiissime absque tanta ignis violentia cogi videntur, eosque procul dubio formare polypos, qui cordis atque majorum arteriarum lumina quandoque replet. Illam feri coagulationem a principio inflammabili provenire, facto experimento quo constituit, serum ab admista calce viva cogi, illamque tunc calcem fatuam remanere, conjectura est illius hominis, qui omnia ab isto principio derivat f).

XIV.

Admoto calore, qui 150 Fahr. excedit, serum tandem coagulatum eousque siccari potest, ut in pulvrem denique, volatili parte omni in auras abacta, teri queat. Remanet tunc quodcunque in sero fixi est, atque igni resistit; remanent oleofæ quoque ac pinguedinosæ partes, vehementissima denique ignis actione eo adigendæ, ut empyreumaticum de se dimittant odorem: remanent mediæ naturæ salia, integra adhuc, neque in elementa sua resoluta. Id omne tunc pondus efficit, sedecimæ modo, modo vigesimæ quar-

f) PETRI MOSCATI *Verfuche über das Blut* pag. 21.

tæ parti seri totius aquale, atque ulteriori examine utique dignum. Fecimus nos hunc in finem ea quæ sequuntur experimenta.

XV.

EXPERIMENTUM I.

Seri eosque siccatai, quomodo dictum est, grana 183 phialæ immisimus. Affudimus acidi nitri fumantis unciam dimidiam. Ascendit aër nitrosus, atque volumen quatuor pollicum cubicorum replevit cum dimidio: quo facto serum siccatum penitus dissolutum est. Solutioni novam acidi nitri unciam cum duodecim granis addidimus, quadruplo aquæ dilutis. Perturbato tunc aliquatenus liquore, floccos in superficiem ejus emergere vidimus, in unam denique massam confluentes; quæ caute ablata, vera pinguedo fuit, atque octo grana pependit. Evaporata tunc solutio *Acidi saccharini crystallos* largita est, ponderis granorum 47 g.). Affusis denuo acidi nitri drachmis tribus, granis 3 h), duplo aquæ dilutis, atque obtentis inde acidi saccharini granis novem, superstes fuit acidum nitri, longe quam ante dilutius, alioque singulari & ingrato odore

g) Horum quindecim grana meram aquam fuisse oportet, si modo vera est BERGMANNI proportio *Opusc. I.* p. 258. qui crystallisationis aquam $\frac{3}{10}$ totius crystallorum ponderis efficere, experimento comperit.

h) In determinanda hac acidi nitroſi quantitate cautissimos nos esse oportet, accuratissimis quippe mensuris definienda, quos ultra citraque acidum sacchari obtinetus, five mole, five virtute deficiens.

præditum, pluribusque salibus inquinatum. Mox ab acto vehementia ignis, quicquid acidi nitroſi supererat, atque adjectis alcali vegetabilis granis 19, quæ ad perfectam saturationem requiri experimento nobis compertum erat; albas inde crystallos vidimus ad fundum dejici, quas caute inde ablatas, atque leni calore siccatus, pro *calce saccharata* BERGMANNI agnovimus. Evaporata denuo solutione ad cuticulam usque, novis diversi generis crystallis tecta superficies fuit; foliatæ illæ fuerunt, in aqua facillime solubiles; hæ sunt, quibus a BERGMANNO nomen impositum est, *Alcali vegetabilis saccharati*: pependerunt grana 26, atque alcali vegetabilis largitæ sunt grana $9\frac{1}{2}$, aëre omni orbati. Quod supererat, nova aqua solutum, evaporatum, perque filtrum trajectum est; unde denuo obtenta fuere *alcali mineralis saccharati* grana 6, ex quibus alcali minerale solum granorum $2\frac{1}{2}$ pondus effecit. Superstes fuit salina materia, ponderis granorum 18: quæ cum vehementiore adhuc igne siccata esset, alcali tandem salis reliquit grana $10\frac{1}{2}$. Illud ex vegetabili & minerali mixtum erat; nam cum ea ad jiceretur acidi mineralis copia, quæ ad saturationem sufficeret, surrexerunt inde crystalli, ex marino sale atque digestivo compositi.

XVI.

Sani hominis sanguine hoc in experimento usi sumus, neque crusta obiecto, neque alia quacunque la-

be inquinato. Confuderamus invicem non illam modo
seri portionem, quæ sponte secesserat, sed & alteram
illam, a separata lympha & rubra parte residuam.
Patet ex eodem, infuisse sero pinguedinem, acidum
faccharinum, terram calcaream, atque sal marinum;
acidi phosphorici autem, atque terræ ferrugineæ nihil
repertum fuisse. Quæ si in unam summam conjiciantur,
apparebit seri illius drachmas tres, grana tria largita
fuisse

Pinguedinis	grana	8
Acidi facchari		56
Ejusdem aliis corp. mixti. .		31
Terræ calcareæ.		2
Alcali minerale ex sale comm.		3
Aëris nitroſi volumen	Poll. cub.	4 $\frac{1}{2}$

Summam hæc efficiunt 104 granorum; unde quæ deſiderantur in calculo nostro, ſive mere aquea, ſive volatilia fuisse neceſſe eſt.

XVII.

Mentio primum hic facta eſt acidi facchari, ſaliumque mediorum, quibus acidi loco infervit. Conſtat item adhuc inter Chemicos eſſe nec dum compositam, an peculiaris indolis acidum ſit, an ex nitroſo potius certa ratione mutato originem trahat; cuius qui accu- ratiorem habere velit notitiam, adeat celeberrimorum Virorum scripta, BERGMANNI, BERTHOLET, WESTRUMB, HERMBSTÆDT aliorumque.

XVIII.

EXPERIMENTUM II.

Feminæ 76 circiter annorum, sanæ alias summe-
que macilentæ, detractæ fuerunt unciæ sanguinis duo-
decim. Serosa pars omnis, modo quæ sponte secesserat,
modo quæ separata lympha & rubra parte superstes
erat, leni calore siccata 127 grana pependit. His in
phialam conjectis quadruplum acidi nitri affusum fuit;
quo facto aëris nitroſi copioſe ascenderunt bullæ, vo-
lumen 20 pollicum cubicorum occupaturæ. Emerſe-
runt, uti antea factum erat, pinguedinosi flocci, su-
perficiem mox tegentes, ponderis granorum septem.
Acidum nitri superstes destillatione adhibita transiit in
excipulum, simile illi quod in præcedenti experimento
pariter fuerat obtentum. Residuus in retorta liquor
acidi saccharini largitus est grana 32, quibus caute-
ablati, atque affusis denuo acidi nitri drachmis dua-
bus, granisque septem, una cum aquæ destillatæ un-
cia dimidia, ad fundum dejecta sunt acidi saccharini
grana quatuor. Quod remanserat, illa alcali vegeta-
bilis quantitate mixtum est, quæ ad perfectam fatura-
tionem sufficeret; quamque 16 granis æqualem esse
experimentis compertum est. Præcipitata inde sunt cal-
cis saccharatæ grana novem; e quibus grana quatuor
vivæ calcis vehementiori igne elici posse, experimen-
to facto vidimus. Solutio deinceps evaporata atque per
filtrum trajecta alcali vegetabilis saccharati largita est
grana

grana 25, quibus inerant alcali vegetabilis grana 13. Ex eo quod supererat, quamvis omni data opera, crystallorum tamen nihil obtineri potuit. Materia salina erat 25 granorum ponderis, fere tota alcalina, quæ quum acidi marini ope perfecte saturata fuisset, mediæ naturæ salem largita est, ex sale marino atque digestivo SYLVII compositum.

XIX.

Itaque illa seri siccatai grana 127 largita sunt:

Pinguedinis	grana	7
Acidi saccharini crystallisati . .	36	
Ejusdem aliis corporibus mixti .	19	
Terræ calcareæ	4	
Salis communis	3	
Aëris nitroſi volumen pollic. cub.	20	

Inter utrumque experimentum alia differentia non est nisi ea qua edocemur, in diversorum hominum humoribus eadem fere elementa, licet diversis in proportionibus reperiri.

XX.

Acidum facchari recens adhuc chemiæ inventum est, cuius prima notitia TORBERNO BERGMANNO debetur, chemicorum sui temporis facile principi. Pertinet huc præcipue Dissertatio de *Acido Sacchari*, quæ sub magni viri ptæſidio publice ventilata fuit *Upsaliæ A. 1776*, respondentे J. AFZELIO ARVIDSSON. Ille

falia, ex acidi hujus cum alcalinis, terris, metallisque unione exorta, examini subjicit primus, eorumque quibus nos ad investigandam feri naturam in primis usi sumus, calcis faccharatæ, alcali vegetabilis faccharati, alcalique mineralis faccharatæ, primam fecit mentionem. Idem ille acidi faccharum in animali quoque regno reperiri, & calculos renum atque vesicæ una cum glutinoso constituere, in alia Dissertatione demonstravit.

Ab eo tempore latius sese extendit chemicorum industria, atque effecit, ut inter chemiac theorematam fere receptum sit, quicquid in universo vegetabili animalique regno glutinosi, quicquid mucilaginosi, quicquid gelatinosi est, id omne sacchari acidum inter sua elementa referre, acidi nitrosi ope inde eliciendum. Tandem A. 1784. prodiit elegans Cl. BERTHOLLET commentatio, *Recherches sur la nature des substances animales, & leur rapport avec les substances végétales, inter Academiæ Parisinæ Commentarios illius anni recepta*. Primus ille eodem experimento non facchari modo acidum, sed & pinguem illam materiem ex omnibus fere animalis corporis partibus elici posse docuit; eandem a vegetabili regno sive abesse, sive acidi nitrosi actione destrui ostendit; ejusdem denique humoribus corporis nostri longe majorem adhuc copiam inesse, quam quæ experimento hoc inde elici possit, conjectatus est, cum insignis adhuc illius portio, acido nitroso arte unita, cum illo transeat in excipulum, eique

odorem suum empyreumaticum, atque colorem impertiat. Pinguedinem hoc experimento obtentam, ab illa quæ cellulosi textus areolas replet, longe diversam esse, egregie monet; hanc ubi destillatur, vegetabilium ad instar, acidum liquorem, illam vero alcalinum largiri, vasorum quippe actione jam eo usque subactam, ut omnia corporis vere animalis præ se ferat criteria i). Dolendum, a Celeberrimo Viro illius pinguedinis quantitatem nullis fuisse mensuris expressam, quod si factum fuisset, utrorumque experimentorum comparatio longe luculentius posset institui.

XXI.

Absoluta fere seri historia, ad analysin crassamenti procedimus. Crassamentum adeo, GAUBII puls rubella, placenta aliis, aliisque cruoris nomine salutata, crassior est, tremula, minusque cohærens gelatina, numerosis intus cellulis composita liquore repletis, atque quominus is effluat, extus tenuissima quadam pelle ab omni parte coercita, qualis fere exteria membrana pulmonum est, sive cutis interna cordis. Hanc si cultri apice lædas, sive majori vulnere eandem aperias, &

i) Pinguedinem illam cum flavo illo & empyreumatico oleo, quod sub distillatione sanguinis una cum sale volatili ascendit, nolim confundi. Hoc ultimum acidum naturæ vestigia retinet, chartam cœruleam rubro colore vitiat,

atque totius sanguinis quinque gefisimam partem efficit, si HOMBERGIUM audias, *Mem. de l'Ac. 1712. p. 13.* undecimam vero, si COLBATCHIUM in *doctrine of acids asserted* p. 418.

crassamentum discindas, effluit jam ex intimis ejusdem cellulis gelatinosus liquor, qui ceteris quidem dotibus serofum liquamen se sistit, ast colore tinctus est intense rubro, atque si semel a crassamento separatus fuerit, non amplius coit; nisi igne admoto. Totum inflammabile crassamentum est, quod & carbonibus injectum ardeat, & ubi siccatum aliquatenus fuerit, immisso ellychnio, candelæ ad instar flammarum alat. Idem crassamentum in superficie notissima illa crusta quandoque tectum est, pleuritica auctorum, quæ cum subiecto crassamento arcte cohæret, vix aliter nisi cultri ope inde separanda. Idem sibi relictum in putredinem adeo proclive est, ut paucas quandoque post horas jam levius aqua factum, mergi renuat, atque totum denique in aquam flavam, volatilem fœtidamque degeneret, nihilque de eo supersit, nisi rubra crusta, ad ambitum vasis undique adhærens, atque, si modo HAENIO fides est, lapsu temporis evanitura, etiamsi spiritui vini immiseris.

XXII.

Ex diversissimis materiis crassamentum compositum est. Maxima illius pars serosa necessario debet esse, cum omne veram jam referat gelatinam. Adesse debet multum olei sive pinguedinis, cum totum inflammabile sit & flammarum alat. Simul terræ cuiusdam rubræ aliquid erit, quod colorem ipsi conciliet, cum neque serum, neque pinguedo rubra per se sint. Cellulosa

tandem atque solida ipsius crassamenti compages necessariam fibrosae cuiusdam partis suspicionem movent, Itaque ut rite instituta crassamenti sanguinis chemica analysis sit, in quatuor ad minimum elementa idem separari oportet, serum nempe, pinguedinem, partem rubram, partemque fibrosam.

XXIII.

Ex his primum omnium fibra se offert, ceteris omnibus longe facilius, sola nimirum digitorum manusque pressione separanda: eadem fere ratione, qua ex vegetabilibus quibuscumque oleofæ partes, sive aquofæ, torcularis ope exprimuntur, si modo in tantilla particula torculari opus esset. Remanet tunc, digitisque adhæret, quicquid in serosa parte, crassamenti longe maxima, disolvi non poterat; molecula nimis, ex fibris atque laminulis evidentissime contexta, quam si repetitis in aquæ lotionibus, separato inde quicquid eidem crassamenti adhæserat, penitus albam reddideris, e sanguine profecto depromtam non dicas. Hæc fibrosa sanguinis pars est, quam a multis autoribus *k) lympham* satis impropre dictam

k) Lympha coagulabilis dicebatur SENACO *Traité du cœur* Tom. II. Chap. IV. §. 4. NEWSONO ejusque interpreti WYMPERSSE de *Sanguinis natura*, Lugd. Bat. 1735. p. 6. *Materies factitiae membranæ* HAENIO,

Rat. mcdendi T. I. C. VI. p. 92. *Pseudomembrana* audit RUYSCHO Thes. VII. no. 39. *Balsamus, gelatinosa pars, vis plastica* aliis, vid. KRAUS de *Crusta inflamat.* p. 7. *Pars fibrosa plurimis.*

fuisse videas; videturque inepta satis nominum conformitas se felliisse alios, qui lympham hanc illam ipsam esse crediderunt, quæ in lymphaticis vasis circumfluit *D.* Solidam per se partem esse, atque solidæ crassamenti compagis unicam causam, exinde jam perspicitur, quod si e sanguine semel secesserit, maneat ille fluidus, neque unquam ulterius coeat. Cæterum antiquissimis jam Medicinæ parentibus, ARISTOTELI, HIPPOCRATI atque GALENO notam fuisse hanc sanguinis partem, ex scriptis eorundem luculente perspicitur *m).*

XXIV.

Præter eam quam modo docui, fibrosam partem ex sanguine eliciendi methodum, plures adhuc aliæ dantur. Sunt qui placentæ linteo superimpositæ aquam affundunt, eamque simul digitis conterunt, donec transierit per lintei poros omne illud, quod aquæ misceri se patitur, atque supra linteum filamenta albida in membranam contexta remaneant *n).* RUY SCHIUS calidum sanguinem ramulo agitare donec refixerit; atque separare a ramulo eam substantiam jussit, quæ ipsi adhærens veram corporis membranam mentitur, crebriore ablutione eo perducendam, ut albida eva-

D) Conf. KRAUS de *Crusta Inflammata* p. 65. 66. aliisque in locis.

mina sunt, HALLER de *Part. corp. hum.* Tom. III. p. 76.

n) KRONAUER de *Nat. sang.*

m) Eluta placenta in oellulo-sum reticulum abit, in quo la-

pag. 18.

dat o). ANTON. DE HAEN sanguinem e vena effluentem lagena vitrea excepit, eamque epistomio probe clauso per aliquot tempus quum concuteret, majorem adhuc mole membranam, citius quoque quam Ruy-schiana illa methodo, obtinuisse se ait p). Tandem ejusdem Viri aliud adhuc extat experimentum; quo sanguinem e vena fluentem, in aquam ad 100 gradus thermometro imposito calentem, exceptit. Artificio hoc, quo & saepius nos usi sumus, momento fere surgere vidimus particulam solidam, ex fibris evidentissime contextam, plurimo tamen adhuc muco atque cruento inquinatam, & decimæ circiter sanguinis parti æqualem q). Ea ubi manus digitorumque pressione a muco illo liberata esset, eandem tandem sanguinis fibrosam partem reliquit; unde nos vix intelligimus HAENIUM, qui Gelatum illud a factitiae membranæ materia diversum esse scripsit.

XXV.

Fibrosæ hujus partis in dato sanguine quantitas mire diversa est. Minor est in junioribus, major longe

o) Thes. VII. n. 39. Thes. I.
Aff. I. n. 3. Thes. max. n. 158.

p) Rat. med. Tom. I. p. 87.
88. Ex fero ea non fit, qua ablatâ tamen serum concrescibile superfit.

q) Antiquum jam TEICHMEYERI experimentum hoc esse te-

statut HALLER de *Part. corporis hum.* III. p. 123. *Ex sanguine in aqua agitato fibrofa lanugo nascitur, quæ fundum aquæ petit, Ill. nostro olim socero auctore.* Eodem loco ad Cl. DAVIES experimentum refert idem ille HALLERUS.

in ætate proiectis. Minor in perfecte sanguine est; major ubi crusta pleuritica crassamento insidet, cui tunc formandæ fere tota impenditur: ut generalis hæc regula esse videatur; quo major crusta, eo fibrosæ partis quantitas minor est. Nullam plane invenisse nobis contigit, cum diversis in exemplis crustæ crassities & pondus prævaleret. Vidimus in sanguinis duodecim unciis, ex sanissimi etiam hominis venis exempti, fibrosæ partis copiam vix decem effecisse grana, cum eadem aliis in exemplis ultra quinquaginta ascenderet. Integralm tamen drachmam nunquam attigit.

XXVI.

Singularem plane sanguinis partem fibra se præstitt, ut vix mente concipi queat, quomodo illa, in minima licet elementa divisa, sanguini ita perfecte misceri potuerit, atque ultimos illos vasorum anfractus & mæandros permeare. Neque in fervida, neque in spiritu vini, neque in oleis quibuscunque, neque etiam in alcalinis liquoribus eandem evanescere vidimus; neque etiam, cum a sanguine semel separata fuerit, iterum in eo dissolvi. In acidis mineralibus concentratissimis dissolvitur, inde secessura, si aquam vel aliud quodcunque affuderis. In putredinem válde propinquus, atque præ reliquis sanguinis partibus prima est quæ putrefacit r). Cellulosæ cujusdam telæ speciem

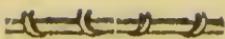
r) Fit inde, ut unice ex recentissimo sanguine parari queat; atque paucis diebus elapsis evanuisse videatur,

habitumque in universum refert, cuius non modo elementa, chemico examine instituto, largiatur, sed & formiam ipsam, e fibris quippe laminisque compositam. Id quo melius videri posset, atque omnino pateret chemica fibrosæ partis analysis, fecimus nos ea quæ nunc sequuntur experimenta.

EXPERIMENTUM III.

XXVII.

Fibrosa pars ex sanguine fani hominis, in vegeto adhuc ætatis flore constituti, separata, viginti & unius granorum pondere, duabus acidi nitri fumantis drachmis, dupla adhuc aquæ quantitate dilutis, immissa fuit, atque in eadem penitus dissoluta est, neque quicquam inde ad fundum secessit. Ast cum aquæ destillatæ duodecim adhuc drachmas adderemus, ex universa solutione copiosi secesserunt flocci; illi primum vasis fundum occupaverunt, mox emerserunt ad superficiem, in unam tunc exiguum moleculam confluentes, quæ caute inde ablata, unum granum pependit cum dimidio, atque lenissimo calore admoto penitus liquefacta est. Evaporata leni calore solutio, acidi saccharini grana quinque primum largita est; atque novis acidi nitroſi quadraginta granis adfusis, unum adhuc inde ejusdem acidi granum secessit. Liquor superfites, vehementer acidus, octo alcali mineralis granis eo perductus fuit, ut in fali medii naturam transiret; quo facto calx saccharata BERGMANNI ad fundum

dejecta est, ponderis duorum granorum cum dimidio. Erat in illa calcis vivæ granum unum. Quod adhuc superfuit, nullas ulterius crystallos largitum est; quindecim granorum pondus effecit; inter quæ alcali mineralis, aëre suo orbati, grana septem.

EXPERIMENTUM IV.

XXVIII.

Mulier vetula 76 annorum, macilenta, aëst sana ceteroquin, sanguinis uncias duodecim sibi detrahi passa est, eratque fibrosæ partis pondus quinquaginta granis æquale. Hanc dissolvimus in sufficiente acidi nitri fumantis quantitate, atque cum dissolutam videremus, duplam adhuc aquæ mensuram adjecimus. Mox emergere vidimus, atque sensim omnem superficiem tegere pinguedinosam particulam, ponderis trium granorum cum dimidio. Reliquus liquor dum leni calori subjiceretur, secesserunt inde crystallorum acidi sacchari grana octo: quibus mox tria alia grana accessere, novo acido nitri affuso. Quod reliquum erat, ei alcali mineralis grana viginti addita fuere, quæ ad perfectam saturationem requiri experimento nobis compertum est. Inde calcis saccharatæ grana quinque dejecta sunt, ex æqualibus partibus calcis acidique composita. Crystalli, ex foliolis compositi, quibus mox texta fuit liquoris superstitis superficies, in aëre deliquium passæ sunt: mediæ naturæ salem sese sistentes, ex acidi saccharini cum alcali minerali

miscela exortæ, ea nimirum in ratione quæ est numero-
rum 26:19. Fuit pondus earundem granorum 45.

XXIX.

In utroque adeo experimento pars sanguinis fibro-
fa, sepositis aqueis & volatilibus, ex pinguedine,aci-
do faccharino, atque terra calcarea constare visus est.
Fuit in utroque ea elementorum proportio, quæ se-
quenti tabula sistitur:

	<i>Exp. III.</i>	<i>Exp. IV.</i>
Fibrosæ partis	gr. 21.	gr. 50.
Pinguedinis . . ? . . .	1 $\frac{1}{2}$.	3 $\frac{1}{2}$.
Acidi faccharini liberi	5.	11.
Ejusd. aliis corp. mixti. . . .	9 $\frac{1}{2}$.	28 $\frac{1}{2}$.
Terræ calcareæ.	I.	2 $\frac{1}{2}$.

Acidi phosphorei atque terræ ferrugineæ nulla hu-
usque in fibra sanguinis reperire nobis contigit vesti-
gia; sive nihil plane eorundem fibræ insit, sive nimis
exigua fuerit nostris in experimentis fibræ ratio,
quam quæ detegendis & explorandis elementis illis
sufficeret.

XXX.

Fibram ex sanguine separare facile est, longe dif-
ficilius separare cruorem. Etenim quod post fibræ se-
cessum reliquum adhuc est, homogeneus liquor, qui
non ulterius coit; atque licet ex diversissimis adhuc
materiis compositus sit, tamen in elementa sua non

sponte fecedit. Novimus jam, conflatum liquorem esse ex pinguedine, cruore atque parte serosa. De sero jam dictum est. Dicendum adeo superest de cruento, de pinguedine, atque de crusta pleuritica, cui formandæ pinguedinem fere totam impendi, experimentis comperimus. Simul præfari nobis liceat, id omne quod de crassamento superest, si fibram abstuleris, ut clarior nostra fiat experimentorum expositio, *gelatinosam partem* nobis vocatum iri.

XXXI.

Cruorem ex parte gelatinosa coctione separari posse fere desperamus. Eo enim ignis gradu admoto, quo serum cogi compertum nobis erat, gelatinosam omnem partem in coagulum transire vidimus, atque unam homogeneam massam efficere, ingrato odore atque colore præditam e). Ubi gelatinosa pars multa adhuc aqua diluta erat, sive spiritu vini mixta, tardius quidem illud, atque nonnisi majore caloris gradu factum est, sed tamen factum est. Unde ad analysin gelatinosæ partis chemicam, longe alio experimentorum ordine opus esse, evidenter concludimus.

XXXII.

Gelatinosa pars in apertis vasis aëri exposita, sibi que relicta elapsis aliquot diebus putreficit, simulque sedimentum quoddam deponit, simile illi quod ex ex-

s) Eadem habet HALLERUS de *Part. corp. hum.* III. p. 78.

perimentis jam supra relatis clarissimorum virorum PRINGLE & GABER ex solo jam fero deponitur, materiei puriformis forsan origo. Id in gelatinosa parte quoque deponi, simulque rubro se commendare colore, eoque dejecto liquorem superstitem jam dilutius rubere, copiosa quasi aqua mixtum, plurimis experimentis observavimus. Sedimentum illud in sanorum hominum sanguine plurimis adhuc oleosis partibus inquinatum esse, ex eo jam appareat, quod admota flamma se patiatur comburi, atque odorem tunc sparagat, quem fere adusti capilli emittunt. Sed & aliud notatu dignum est. In eo nimirum sanguine, qui crux obtegitur, sedimentum illud non citius modo sedecit, sed & aliam indolem præ se fert, cum flamman ulterius non alat, longe vividiori rubidine gaudeat, & liquorem superstitem, magis dilutum, pallidum, atque fere decolorem relinquat. Cæterum hæc in apertis vasis facta sunt; in clausis vero adeo sese ab omni mutatione alienum sese ostendit, ut neque sedimentum ullum deposuisse, neque putredinis indica dedisse visus sit.

XXXIII.

Acidis sive alcalinis affusis, eadem fere phænomena exhibuit gelatinosa pars, quæ serosa sola, dummodo per aliquot tempus aëri fuerit exposita. Etenim acido nitri admoto, rutilos ejusdem vapores in albos mutatos esse vidimus. Adfuso alcalino liquore fixo, evidentissimus alcali volatilis odor surrexit. Eadem ge-

latinosa pars syrumpum violarum alieno colore, lurido nimirum affecit; ex sanguineo nempe & viridi composito. Liquor WATTIANUS autem, (notum quam puæ syrupo illo habeat prærogativam,) eo etiam ostendit, quod affusa gelatinosa parte, evidentius viridesceret. Acidis quibuscumque affusis, nulla unquam inde orta est effervescentia. Alcali minerale sero non aliter nisi acido marino unitum inesse, in priore jam dissertationis parte dictum est; nunc vero eo magis elucescit, quod uno in experimento etiam contrarium nobis contigerit. Etenim cum gelatinosæ nostræ parti, argenti in acido nitroso solutionem affunderemus, acidum illud salis communis elementum, divulsum inde atque argento unitum, sub lunæ cornuæ forma ad fundum dejectum est: dum liquor superstes, evaporatus & per filtrum trajectus, nitri cubici crystallos largiretur ^{t).}

XXXIV.

Ferri in sanguine præsentia diversis modis detegitur, sive alcali borussicatum, sive tincturam gallarum adjeceris. In acido non solutum fuisse oportet, cum alcali borussicatum, nullo acido adjutum, nullam quoque eidem mutationem inducat. Verum si acidi præterea aliquot guttas affuderis, non viridis tantum inde evadet solutio, sed & særissime, horæ circiter

^{t)} Argentum in aqua ferti disolutum, addito sanguinis carbone *albi pulveris* specie præcipitari, atque aquam fortè com-

mutari in regiam, habet jam BOYLE Apparat. ad hist. sang. p. 45. atque LANGRISH modernæ practice p. 82.

spatio elapso, verum cœruleum Berolinense in fundo vasis videbitur, per pulchro colore conspicuum u). Partis gelatinosæ colorem ab acidi borufficati affusione semper mutari, plurimis experimentis vidimus, sive viridescat modo, sive sedimentum deponat, quod tunc verum sese sistit cœruleum Berolinense v).

XXXV.

Experti sumus, quid tinctura gallarum faciat, alterum ferri detegendi in corporibus quibuscunque criterium w). Nullam parti gelatinosæ mutationem

u) Alcali borufficati denominatio magis arridet nobis, quam antiqua illa alcali phlogisticati, recentioribus quippe Chemiæ temporibus minus accommodata. Sed quo nos usi sumus, ferro omni exactissime privatum erat. Uno in experimento accidit nobis, ut cum aquæ ebullientis calor gelatinosæ parti admotus esset, pars illius abiret in coagulum, superficie liquoris innatans; reliquum alcali borufficato addito, ferrugineam terram cœrulei Berolinensis forma sibi pateretur eripi; utraque tamen penitus alba & decolor esset.

v) Referre huc nobis liceat viridescentem illam materiem PENTRI MOSCATI, quam ille veram sanguinis partem colorantem esse,

atque a phlogisto demum ruborem concipere, scripsit, *Versuche über das Blut* p. 12. quæque nisi cœruleum Berolinense sit, plane nos ignoramus quid esse debeat. Idem quoque Cel. RHADES successit de *Ferro sangu.* p. 11. atque pigmentum illud Regiæ Societati Göttingensi oblatum fuisse, refert HALLERUS de *Part. corp. hum.* III. 208.

w) MALPIGHII vetus experimentum eſc videtur, qui sanguinis calcem cum vitrioli oleo atramentum dare dudum vidiit *Op. posthum.* p. 3. Inde gallarum solutionem primus adhibuisse videtur Cl. RHADES Diff. cit. p. 12. ut & Anonymus ille in *Hamburg.* *Mag.* Tom. XIII. n. 1.

inde induci vidimus, nisi acetum affusum simul sit; neque tunc, ubi acidum minerale quodcumque adiceremus. Aceto vero affuso, nigricante mox colore tota solutio induta est; unde concludimus, tinctura gallarum adhibita non aliter ferrum secedere, nisi acido primum, oleosis partibus imprægnato, solutum sit.

XXXVI.

Terra calcarea sanguinis, affuso acido sacchari, accrevit eidem, atque calx saccharata dejecta est. Neque etiani dubiam esse vidimus acidi phosphorici in sanguine præsentiam, quam celebrata jam ab aliis methodo diversis in experimentis demonstravimus. Affudimus argenti vivi in acido nitroso solutionem; dejectum inde vidimus mercurium album, cui terræ ferrugineæ aliquid adhuc accreverat; qui vero, licet ei ignis gradui quo ferrum candet, repetitis vicibus exponetur, in auras tamen non ascendit, neque unquam sese sublimari passus est.

XXXVII.

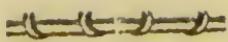
Experimentis his evidens nunc est, præter aquam & alcali volatile, quorum in sanguine præsentia nullis unquam dubiis fuit obnoxia, inesse glatinosæ parti commune, terram calcaream, atque acidum phosphoricum. Itaque pinguedo adhuc atque acidum saccharinum supersunt elicienda, simulque quantum id fieri potest, eorum proportionem numeris atque mensuris determinari

determinari oportet. Fecimus nos hunc in finem ea quæ sequuntur experimenta.

EXPERIMENTUM V.

XXXVIII.

Puella sana atque procera, sedecimum circiter ætatis annum agens, sanguinis duodecim uncias detrahi sibi passa est: quæ cum in duas æquales partes, diversorum experimentorum causa, divisæ essent, neque unam neque alteram crusta tegi vidimus. Harum altera fibrosam statim partem largita est; eaque probe lota atque leni calore siccata, decem grana pependit. Supererat serosa pars, crux adhuc suo imprægnata; cuius separandi causa spiritum vini affudimus, atque dejici inde rubrum sedimentum vidimus quinque granorum pondere, ita tamen, ut liquor superstes intense satis ruberet adhuc, eoque plurimo adhuc se crux inquinatum esse, testaretur. Is omnis tunc retortæ immissus est, atque inde abstractus spiritus vini, qui cum omnis transiisset in excipulum, reliqua massa, eo usque siccata ut in pulverem teri posset, 127 grana pependit. Earum altera sibi relicta, in coagulum cito transiit, atque unam tenacem, homogeneam massam effecit; accrevit hæc ab omni parte parietibus vasis, adeoque ab omni secessione in elementa sua alienam fere ostendit, ut licet multa aqua atque spiritu vini mixta esset, tamen neque rubram, neque fibrosam partem aliquam inde separare posse-

mus. Omnis itaque retortæ immissa est, leniori igni exposita, & eo usque siccata; donec ad quartam circiter ponderis sui partem, unam nempe libram redacta esset. Supremum liquoris illius locum, coagulum quoddam occupavit, albidi quidem, sed inamœni impurique coloris; idque cum caute ablatum inde, atque igne penitus siccatum esset, 109 grana pependit. His tunc, methodo in præcedentibus jam fatis exposita, superfudimus acidi nitrosi fumantis quadruplum; unde facta copiosa bullarum aërearum eruptio-
ne, dissoluta tandem penitus gelatina nostra fuit, at-
que acidum nitrosum flavescente colore affecit. Solu-
tio cum plurima aqua diluta esset, superficies mox
flavescentibus floccis tecta fuit, in unam tandem pin-
guedinosam massam coalescentibus; quæ ablata inde
& probe siccata novem grana pependit. Evaporatus
tunc eousque liquor ut dimidiā adhuc unciam pen-
deret, acidi saccharini crystallos largitus est, pondere
undecim granorum, hisque mox tria alia acceſſerunt,
postquam tres adhuc acidi nitrosi drachmæ adjectæ
fuissent. Salino liquori, a separata pinguedine &aci-
do sacchari residuo, alcali borussicati solutionem af-
fudimus, vidimusque ad fundum dejici sedimentum
pulchre cœruleum, quod cum edulcoratum & probe
siccatum esset, novem grana pependit. Superstes li-
quor, evaporatus & per filtrum trajectus, nitri vul-
garis & nitri cubici crystallos largitus est.

XXXIX.

EXPERIMENTUM VI.

Alteram jam ejusdem sanguinis partem alia ratione exploraturi, fibrosam inde partem statim eliciimus; eaque probe lota, lenique calore siccata, decem grana pependit. Supererat ferosa pars, crux adhuc suo imprægnata; cuius inde eliciendi causa spiritum vini affudimus, atque dejici inde rubrum sedimentum vidimus, quinque granorum pondere. ita tamen ut liquor superstes intensius rüberet adhuc, eoque plurimo se crux inquinatum esse testaretur. Ille jam omnis retortæ immisus est; atque inde abstractus vini spiritus, qui cum omnis transiisset in excipulum, reliqua massa, eo usque siccata ut in pulverem teri posset, 127 grana pependit. Illam crucibulo commissam vehementiore igne torsimus, donec omnis in calcem versa, grana 25 adhuc penderet, atque ex ferruginea terra, calcarea terra, atque alcali minerali mixtam fese præberet. Etenim cum aqua affusa esset, illa cum acido marino vehementer efferbuit, atque facta saturatione salis communis quinque grana largita est. Massæ superstite primum infudimus aceti destillati aliiquid, atque solutam penitus terram calcaream, acidi vitriolici ope iterum inde dejecimus; unde ortus selenites est, isque 6 grana pependit. Terra ferruginea denique, probe siccata, $3\frac{1}{2}$ granorum pondus effecit; quæ aëris vitalis ope in carbone fundi se passa, & ma-

gnetem secuta est. Itaque neque acidum sacchari, neque acidum phosphoricum hoc experimento determinatum est; illud necessario abire debuit, cum sua natura volatile sit; hoc, principio inflammabili aliunde erepto junctum, phosphorum effecisse, itidemque in auras abiisse necesse est.

XL.

Pinguedinem diversis in experimentis obtentam, atque in unam molem congestam, quo purior reddeatur, novo acido nitroso immixtam dissolvimus; leniorenamque simul calorem admovimus, quo citius pinguedo soluta, affusa simul acido nitroso aqua quam plurima, ad superficiem emerget. Ita ad illum usque puritatis gradum pervenit, ut nullas ulterius largiretur acidi saccharini crystallos, verum leni calore liquefacta, limpidissimi olei ad instar liquori supernataret; frigefacta vero iterum consisteret, axungiae porci utcunque similis.

XLI.

Difficillimum dissertationis momentum superest, investigandi cruoris x). Intelligimus hoc nomine eam

x) Cruoris nomen diverso sensu accipitur; apud reliquos fere autores cum receptum vulgo sit integrum crassamentum hoc nomine designare, HALLER. de

Inde etiam factum est, ut inflammabilem dicherent. Distinguit tamen eodem loco HALLERUS inter *cruorem & partem colorentem*.

Part. & funct. corp. hum. II. 90.

materiem, quæcunque jam illa sit, quæ sola sanguini ruborem conciliat, ita ut separata illa, sanguis, oleosis licet particulis adhuc imprægnatus, decolor tamen & albus evadat. In diversis experimentis crux iste a reliquo sanguine adeo sese separari non passus est, ut omni licet labore adhibito operam omnem & oleum perderemus. In aliis sponte quidem ad fundum dejecta est rubra quædam materies, dum liquor superstes evidentiora jam putredinis dare cœpisset indicia, ita tamen ut ille intense satis adhuc ruberet. In aliquibus tandem vere nobis contigit præcipitare cruxrem, eoque sanguinem rubore suo ita privare, ut is decolor plane & albus remanserit.

XLII.

Accidit primum in experimentis nostris longe plurimis, invalecente putredine, rubros secessisse floccos, in vasis fundo sensim congestos, inque unam mox massam coalescentes; dum liquor superstes dilutius quidem ruberet, verumtamen ruberet adhuc. Siccata massa illud modo duodecim, modo viginti grana pependit. Sincerum tamen cruxrem non fuisse, verum plurimis adhuc oleosis particulis imprægnatum, exinde vidimus, quod igni immissus arderet adhuc, flamمام aleret, atque foetidum illum spargeret odorem, qualem fere combusti capilli dimitunt. Atque ianta cum pertinacia oleum illud cruxri adhaesit, ut nonnisi vehementissimo igne inde se pateretur

divelli, quo & acidi phosphorici jactura fieret, & ferruginea terra in metalli formam reduceretur.

XLIII.

Sinceriorescedere cruentum in aliis contigit, in illis præcipue, quorum sanguis pleuritica crusta tectus erat. Exigua tamen illius copia est, quæ probe siccata vix unum granum excedat. Visus nobis est fundum vasis occupasse y), atque nulla licet prægressa calcinatione magnetem statim secutus fuisse, cum aquæ supernaturus chartæ insterneretur. Carboni immis-sus, aëris vitalis ope fundi se passus est; obtinuimus inde ferream moleculam, quæ diffracta, albam penitus media sive parte sese ostendit z). Acidi phosphorici id suspicionem nobis fecit, ulterioribus dein experimentis confirmatam. Molecula illa, triplæ bora-cis quantitati mixta, atque denuo fusâ, in vitrum mutata est, cœruleoscentis coloris.

XLIV.

Cogitavimus tandem de spiritu vini, separaturi illius ope cruentum, cum ita sæpiissime antea fibrosam

y) Mirum profecto est, rubrum hoc sedimentum evanescere atque dissolvi, simulac naphtham vitrioli, purissimam licet, affu-deris; id quod nos diversis ex-perimentis compertum habemus.

z) Inter primos ferri in hu-mano sanguine demonstratores

MENGHINUM excitat HALLERUS
Comment. Bonon. T. II. p. 241.
Is omnem fere sanguinis carbonem meram terram ferrugineam esse annuit, in eo fere nimius. Cf. etiam Cl. RHADES de *Ferro san-guinis* Götting. 1753.

partem felici successu inde eliciussemus. Magnis tamen res ista laborat difficultatibus. Etenim si debilior ille spiritus vini fuerit, atque nimis quam par est dilutus, haud erit ut ullam inde secessionem cruoris expectes. Si fortior iusto sit, atque rectificatissimi æmulus, cogetur inde gelatinosa pars omnis, atque de separando inde cruento penitus desperandum erit. Comperimus tandem, optime experimentum succedere, si ea fuerit spiritus vini ad aquam ratio, quæ est 10:12. Tunc demum (neque enim in omni sanguine id verum est) aliquibus in experimentis, gelatinosam partem ita in elementa sua separatam fuisse contigit, ut infimo loco cruentus esset, superius serum spiritui vini adhuc mixtum, lactescens utcunque coloris, a rubidine alienissimi a). Ita tandem ad pleniorum cruentis cognitionem pervenimus, factis hunc in finem eis quæ sequuntur experimentis.

XLV.

EXPERIMENTUM VII.

Sanus proceræque staturæ homo, trigesimum quartum circiter ætatis annum agens, sanguinis duodecim uncias sibi detrahi passus est, cui statim, separata inde fibrosa parte, spiritus vini totidem admisuimus: quo facto, gelatinosæ partis color ex lacteo & sanguineo mixtum sese ostendit; atque quatuor

a) Adjuvatur separatio ista modo vix non impossibilis est. dico calore; in aëre valde frigido.

diebus clapsis, leni simul calore adjuta solutio cruentrem omnem præcipitem dedit, qui separatus inde, lotus aliquoties, & probe siccatus, quatuordecim grana pependit cum dimidio. Granum unum cruentis hujus reiterandis eis, quæ in §. XLIII recensita fuere, experimentis impendimus, & eadem plane ratione succedere vidimus. Reliquum cruentem acido nitri fumante dissolvimus, visuri num acidi saccharini crystallos, oleumve, reliquarum partium instar largiretur; ast cum nihil plane inde secederet, de perfecta utriusque in cruento absentia certiores nunc facti, assudimus nos illud acidum sacchari, aqua destillata solutum; quo facto præcipitem inde dari vidimus calcem saccharatam Bergmanni, pondere $3\frac{1}{4}$ granorum. Liquorem superstitem, alcali Borussicati solutione eosque imprægnavimus, donec nullum inde ulterius Berolinense cœruleum dejiceretur; quod dejectum est, illud edulcoratum & probe siccatum, $8\frac{3}{4}$ grana pepldit b). Chemico dein examini subjecimus salinum illud quod supererat lixivium, indeque præter nitrum vulgare nihil obtinere potuimus. Acidum phosphoricum hoc saltem experimento detegi non potuit; ast inesse cruenti acidum istud, sequenti vidimus Experimento.

b) Hujus adeo cœrulei tria ruginam fuisse oportet, ex Bergmannianis mensuris.

XLVI.

EXPERIMENTUM VIII.

Mulier vetula 76 annorum sana ceteroquin erat, cuius sanguis, duodecim unciarum pondere, fibrosa sui parte recens privatus, totidem spiritus vini unciis mistus est. Dejecta inde ad fundum vasis fuerunt cruoris grana 27; quorum licet pars citius, alia tardius inde secederet, facta tamen omnis separatio est intra trihorium. Cruor hoc experimento obtentus magnetem statim secutus est, cum super vitream laminam ad incandescentiam usque tollitus esset. Parvam illius particulam, pondere granorum $3\frac{1}{2}$, aëris vitalis ope fudimus; unde fusca, ferruginei coloris molecula surrexit, magnetem non secuta, quæ cum diffracta esset, tota albida se interius & vitream quasi ostendit, atque in acidi nitri fumante non dissoluta est c). Cum tripla boracis quantitate fusa, in vitrum

c) Cruorem hunc, carboni immisum atque addita tripla boracis quantitate, flaminæ admotum, primum valde intumescere vidi-
mus, antequam funderetur; deinde cum fusus esset, secedere in partes, ferruin vero suo metallico habitu superiora occupare loca, inferius boracem esse acidumque phosphoricum, in vitrum ambo mutata; cæterum non coire utraque, neque unam homog-

eneam massam efficere. Ast cum EHRMANNIANA illa machina, in *Verfuche einer Schmelzkunst* 1786. pag. 50. adhibita, aërem vitalem admoveremus, tum demum trium minutorum spatio peracta fuit utrorumque miscela, & exortum viride primum vitrum est, quod mutato dein colore perfecte album atque pellucidum evasit, dimidia simul ponderis parte amissa.

mutata est pellucidum, atque lāte virideſcens. Reſi-
dua cruoris grana viginti tria, in acidi nitroſi granis
46 diſſolvimus, atque tantum alcali volatilis adjeci-
mus, quantum ad aciditatem tollendam ſufficeret. Præcipitem inde ſe dedit calx ferruginea, terræ cal-
careæ miſta; cui ſedimento cum aceti deſtillati ſuſſi-
cientem affudimmoſus copiam, ferruginea illa terra,
quinque granorum pondere, in fundo vasis indiſſolu-
ta remansit, altera vero, inſtillata acidi ſaccharini
ſolutione, ſub forma calcis ſaccharatæ dejecta eſt;
pependit illa grana undecim; atque vehementiore
igne uita, terræ calcareæ grana undecim largita eſt,
aëre ſuo orbatæ. Liquor ſuperſtes majori jam ignis
gradui in vitrea patella expositus, atque ad incande-
ſcentiam uſque vitri ſiccatus, diſſipato tandem alcali
volatili omni, vitream quandam perquam elegantem
moleculam reliquit ſuperftitem, quæ tota puriſſimum
acidum phosphoricum ſeſe probavit. Peppendit illa
grana ſeptem; eique aliiquid adhuc terræ ſiliceæ ad-
hæſit, quam ex vitro, acidi illius vi diversis in lo-
cis ſoluto, iſpi accessiſſe oportuit.

XLVII.

Conſtat adeo ex experimento hocce, atque fere
conſectum eſt, tingens illud ſanguinis humani prin-
cipium, quod nos cruorem hucusque ſalutavimus, ex
acido phosphorico, terra calcarea, atque terra ferru-

ginea componi d). Acidum sacchari inde obtineri non potuit, licet acido nitri fumante eadem ratione tractatum diu fuerit ac reliquæ sanguinis partes; unde confirmari videtur illorum opinio, qui sacchari acidum ad educta pertinere, atque ex corporibus elici, non ab acido nitroso demum formari contendunt. Cruor nostris his experimentis obtentus, putredinis expers est, oleosas particulas non habet, eoque ipso ab inflammabilium corporum classe longe remotus est; verumque & unicūm sanguinis coloratum principium eo ipso meretur dici, quod eodem semel separato, liquor superstes albidus plane decolorque evadat. Cæterum, quomodo a paucis aliquot coloratæ hujus terræ granis integra sanguinis libra adeo intensa rubidine possit imbui e), id nostri ingenii limites transcendere facile fatemur: atque ad eas corporis animalis functiones, quas vis vitalis vasorum sola operari potest, etiam hunc effectum pertinere eo magis probabile fit, quod fractis jam vitæ viribus, sanguis de vivida illa rubidine vix non semper quam plurimum

d) Ferrugineam terram sanguinis totius 503mam, & in alio experimento 427mam parvam esse Cl. RHADES *Diss. cit.* p. 7. Majorem portionem, 78mam circiter, invenit Anonymus in *Hamburg. Magazin* Tom. XIII. n. 1. Iterum aliam MENGHINI 120mam in *Comment. Bonon.* II. p. 252.

Videntur autem hi Viri non ad acidum phosphoricum respexisse, quod licet ferro adhæreat, illud tamen magnetem sequitur.

e) Partem colorantem sanguinis perexiguam esse, & magnam vim aquae tingere, etiam miliecuplam, BULL *Spont. Sang. separ.* I. p. 40.

perdat; atque cruore tandem sponte dejecto, penitus evadat decolor, simulac invalescente putredine idem in elementa sua resolvitur f).

XLVIII.

Supereft ut de crusta pleuritica pauca differamus. Accurioris experimenti copiam fecit crusta, qua feminæ, sanissimæ alias, crassamentum vidimus obdutum; quæque recens adhuc, cultri ope separata, drachmas sex cum semisse, siccata vero 70 grana pendit, duarum circiter linearum crassitie. Fecimus nos eum in finem sequens experimentum.

XLIX.

EXPERIMENTUM IX.

Crustam modo dictam quadrupla acidi nitroſi quantitate dissolvimus. Ascenderunt bullarum forma aëris nitroſi pollices cubici $2\frac{1}{3}$; jamque in superficiem emergere vidimus pinguedinosos floccos, longe quam in ullo ex ceteris experimentis copiosiores; atque refrigerata solutione in unam confluentes massam, pinguem, unguinofam, liquefacto sebo similem. Illa

f) HALLER de *Part. corp. hum. fabr. & funct.* T. III. p. 23. In eandem flavedinem ex qua per vitæ vim in ruborem sanguis perfectus est, redit idem per morbos, ex putredinosis fe- bribus, ex variis non certis causis, ex chlorotica debilitate. In decolorem colorem nonnunquam in cacheoticis & phlegmaticæ temperiei hominibus redit.

chartæ imposita, atque probe siccata, quinquaginta grana pependit. Evaporata solutio, atque acido nitroso omni caloris ope privata, addito alcali vegetabili eo perducta est, ut in salem mediæ naturæ transiret; simulque dejici inde vidimus salinam materiam. ex calcis saccharatæ granis quatuor, atque sedecim granis alcali vegetabilis saccharati compositum, inter quæ sex fuere alcali vegetabilis aëre privati. Fuerunt adeo in septuaginta crustæ granis,

Pinguedinis	grana	50
Acidi saccharini		10
Terræ calcareæ		4

L.

Videmus inde, longe maximam crustæ partem veram esse pinguedinem; eoque ipso analysin crustæ ab analysi reliquarum sanguinis partium longe differre. Idem hoc aliis adhuc experimentis confirmatum est, in eundem finem institutis. Vidimus neque in spiritu vini, neque in fervida dissolvi. Dissolvi quidem in acidis liquoribus, sed tamen ægre dissolvi, neque id unquam fieri, nisi valde concentrati sint. Solvi longe felicius in alcalinis liquoribus, tumque si aqua affusa solutionem valde diluas, iterum pinguium floccorum forma inde secedere; atque acido quocunque affuso idem evenire g). In oleis quibuscumque, sive

g) Saponis cujuscunque in aqua solutioni si acidum affuderis, floccos inde secedere animadvertes, atque in supremam liquoris

unguinosis sive destillatis, facile dissolvi. Iterum igni vel carbonibus ardentibus immissa crusta ardet, vividam flamمام spargit, eumque de se dimittit odorem, quem adustus unguis, sive cornu dimittit. In putredinem vix proclivem esse crustam, atque non nisi tarde putrescere, itidem numerosis experimentis comperimus. In ipso tandem sero crustam pleuriticam dissolvi posse necesse est, quam separata semel fibrosa parte, nunquam ad superficiem vel illius sanguinis emergere vidimus, qui alias crusta illa tectus erat, quamque adeo perfecte dissolutam remansisse oportet. His experimentis confisi, crustam nihil aliud esse arbitramur, nisi veram & naturalem sanguinis pinguedinem, cui aliquid forsan fibrosae partis accessit.

LI.

Crustam pleuriticam a sero sanguinis, vehementiori æstu, citatiore motu, aliisque causis coacto derivare nulli dubitarunt Viri Celeberrimi ^{h)}. Obstat tamen, quod illis demum caloris gradibus cogi se patiatur serum, quos ferre ægrotus neque in summo febrili æstu posset, adnotante jam HEWSONO. Obstat superficiem emergere. Ast qui probe norunt in arte versati. nostro in experimento exorti sunt flocci, graviores aqua fundum petierunt. Accidit forsan hoc, quod alcali caustico, quo utebamur, aliquid adhuc terre calcareæ adhæserat, quam vix inde divelli posse,

^{h)} HALLERUS de *Part. corp. hum.* III. p. 125. Idem pag. 220. seqq. Illi sententiæ adversatur KRAUS de *Crust. inflamm.* Prag. 1773. pag. 1. atque Praeceptorem simul KLINKOSCH allegat.

iterum, quod rite instituta chemica analysi, longe alia elementa elementorumque proportionem crusta largiatur quam serum. Denique, si crustam ex sero provenire experimentis demonstratum esset, demonstrandum tamen adhuc supereffet, quænam præcipue seri pars impendatur crustæ formandæ.

LII.

Factum inde est, ni fallor, ut alii, crustæ originem exposituri, ad fibrosam partem confugerint, quam lympham coagulabilem dixerunt *i).* Affirmant, fibram dissolutione sanguinis, quam in omni febrili æstu semper obtinere contendunt, leviorem factam, ad superficiem sanguinis emergere, eamque mox obducere. Ast quominus nos in eandem sententiam descendamus, sequentes rationes prohibent: I. Visæ sunt etiam nobis crustæ, quæ probe licet siccatae, unius adhuc immo & dimidiæ insuper drachmæ pondus effecerunt, cum fibrofa pars omnis nunquam ultra 50 grana adscenderit. II. Fibrofa pars ex fibris semper, laminis cellulisque composita est; crusta unam tenacem & homogeneam massam refert, in qua fibrosis quid sive cellulosis neque nudus oculus, neque armatus, nostris in experimentis unquam vidit. III. Fibrofa pars si a sanguine semel secesserit, ille non ulterius coit, atque perfectam fluiditatem con-

i) Insignem hic citare possemus auctorum catalogum. Sufficiat tamen HEWSONUM, LEVE-

LINGIUM, KRAUSIUM nominasse, eorumque opera sæpius jam allegata.

servat: crusta si crassamento debeat insidere, sanguis jam in coagulum transire coeperit, antequam crusta formata sit. IV. Crusta in oleis dissolvitur; dissolvitur in alcalinis, & cum illis veros sapones efformat, acidorum ope iterum secessuros inde & in sua elementa resolvendos; fibrofa pars horum omnium contraria facit. Crusta fere omnis mera pinguedo est; fibra numquam ultra duodecimam sui partem pinguedinis largita est. Crustam nunquam fere in putredinem abire vidimus, cum fibrofa pars cito putrefacat k).

LIII.

Videtur adeo nobis crusta illa ipsa esse oleosa, pinguedinosa sanguinis pars, quæ, sive jam in inflammato sanguine revera plus quam in alio copia sua abundet l): sive vero facilius tantum, atque sponte inde secedat, abripit secum de fibrofa parte aliquid, eique arcte unita ad superficiem crassamenti emergit. Videtur potius prius obtinere, cum tanta nunquam

in

k) Recensuimus nos quæ oculati testes vidimus ipsi, vidimusque non una vice: contraria tamen PRINGLE in *Traité sur les substances septiques & antiseptiques* p. 417. atque BAERTSII in *Diff. de Nat. sang. inflamm.* Exp. II. IV. V. VII. asserta, non tacituri, qui uterque crustam cito putrefacere, scriptis reliquerunt.

Sed & magis adhuc HAENIUM miramur, qui in aqua crustam colligescere dicit. *Rat. med. l.c.* pag. 86.

l) Olei empyreumatici majorem copiam sanguini inhærere, ubi febrilis æstus accessit, testatur oculatus testis COLEBATCH in *Doctrine of acids asserted*, p. 416.

in sanguine pinguedinis portio a nobis visa sit, quæ crustæ formandæ sufficiat. Atque si omne illud de sanguine serum dicere velis, quod neque crux, neque fibra est, tunc utique serum crustæ origo & materies erit. Ast cum in inflammato sanguine serofam & crustaceam partem juxta se positas, atque evidentissime a se diversas videre sit, ideo a vero non multum aberraturos nos esse videmur, si in inflammato saltem sanguine, sive eo in universum qui crux tectus est, præter serum, fibram, crux, quartum adhuc elementum ejusdem, pinguedinem nempe statuamus, quæ fibrolæ parti unita crustam efficiat *m*). Videturque eadem fere epidermidis *n*) materies esse; eadem puri generando infervire; aliisque defungi in corpore nostro operationibus, quas aptiore tempore pleniori examini subjicere nobis propositum est.

m) Consentientem hic habemus HAENIUM Rat. med. P. II. p. 17. sqq. De contraria HEAVY & HALLERI opinione cf. HALL. de Part. corp. hum. III. 226.

n) Pertinet huc HALLERI locus de Part. corp. hum. III. 225.
 „Liquor de cute exhalans, at-
 „que sub epidermide per vim
 „emplastrorum vesicas carentia
 „eductus, in crustam saepe etiam
 „coit, pleuriticæ similem. „
 Præterea epidermis natura sua

sicca est, in aqua difficulter colliquescit, in cellulosam telam nunquam intumescit, æquabilis, sola inter omnes corporis partes quæ non putreficit, atque aëri impune possit exponi. His adeo dotibus convenit cum cruxa pleuritica. Neque etiam pinguedinis atque olei subcutanei copia decet, quæ formandæ epidermidi queat impendi, & cujus vias Anatomia dudum compertas habet.

THESES.

I.

*Vomitorium nullam habet contraindicationem,
plethora atque ventriculi inflammatione exceptis.*

II.

Dysenteria non est species diarrhoeæ sed rheumatismus intestinorum.

III.

*Opium in ileo ab initio datum, summum est
remedium.*

IV.

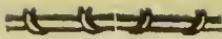
*Si quis ileo afficitur, venæ sectio statim insti-
tuenda est.*

V.

*Mercurius hucusque unicum specificum est con-
tra morbos venereos.*

VI.

*Mercurius sublimatus corrosivus morbos vene-
reos tutissime sanat.*

V I I.

In curanda gonorrhœa injectiones absolute sunt necessariæ.

V I I I.

Nunquam ex gonorrhœa lues venerea oritur, nisi ulcus in urethra adsint.

I X.

Erysipelas morbus est biliosus.

X.

In febribus putridis vesicatoria nocent; rube facientia profunt.

